

i whakatipu. He wahine matautona whaea, he tino karaitiana hoki. E ki ana a Henare ahakoa i haeretia e ia nga huarahi pahekeheke o tenei ao, kaore rawa ia i wareware ki nga akoranga a tona whaea i a ia, i a ia e tamariki ana, mo nga mea e pa ana ki te taha wairua.

I te ra i marenatia ai ia ka hoatu e tona taokete he pukapuka ki a ia, te ingoa o taua pukapuka he "Missionary Register," ara he "Rehita no nga mahi a nga Mihinare." Ka kite iho ia i nga whakaatu mo te tahuritanga o nga Maori o Tahiti ki te whakapono me ta ratou tahunga i a ratou whakapakoko me nga atua Maori ki te ahi. Ka tuturu te whakaaro i roto i a ia i tenei wa kia haere ia hei kai kauwhau i te Rongo-pai o to tatou Ariki ki nga iwi Maori.

NGA PAKANGA O TE MOANA.

I te tau 1806, ka 14 ana tau, ka uru ia ki te Neiwi (Navy). I te tau 1807 i roto ia i te pakanga i Copenhagen. I te 13 o Pepuere, 1810, i whawhaitia e ratou nga Manuae e iwa a te Wiwi. I te 20 o Mei, 1811, i runga ia i te manuae ko "Te Karatia" te ingoa, a i whawhai ratou ki etahi wahi ko Tamateve te ingoa. Ee toru o ratou Manuae pakupaku, e toru hoki o te Wiwi. I tu-a-kiko a Henare Wiremu i tenei pakanga. I tukuna mai ki Nu Tiseni tana mera mo tenei pakanga, a kei ana uri i Nu Tireni nei taua mera e pupuri ana tae noa mai ki tenei wa. I uru ano ia i muri mai ki nga pakanga i te Cape, te Mauritius, me nga pakanga i Inia ara i Madras me Calcutta. Ko tana pakanga whakamutunga ko te whawhaitanga o te Manuae o te Ingahai ko te "Endymion" te ingoa, ki a te "President" no te Marikena. I mate nga Marikena, a ko Henare Wiremu tetahi o te ope i tukuna atu hei mau herehere mai i te "President." To ratou ekenga atu ki te "President" kua ono putu te hohonu o te wai ki roto i taua manuae. He mea mahi nui e ratou ka mama taua kaipuke. I te po ka pa he marangai nui, tata rawa to ratou totolu, na te kaha tonu ki te mapu i te wai i ora ai ratou. A i wenganui i enei raruraru ka maranga mai nga herehere Marikena ka tahuri ki te whawhai i o ratou rangatira o te Ingarihi. Na to ratou kaha tonu i taea ai te peehi o nga herehere ki raro, penei kua matemate ratou i te kohurutanga a nga Marikena. Koinei te wa i tino oho ai te taha wairua o Henare Wiremu, no nga whakaoranga i a ia i roto i te awaawa o te mate. No tenei wa ka tirotiro ia ki tona ahua ka tae mai ki roto ki a ia te awangawanga mo tona ahua katoa tae noa ki tana mahi. Ka tae ia ki te kainga ka timata i konei tona whakaaroaro mo te kauwhu i te Rongo-pai o to tatou Ariki.

(*Taria te roanga.*)

KIA KAHARA E TE AUTE KARETI.

KIA ORA e te Tumuaki o te kura e Routana, korua ko tou hoa mahita ara o Rev. Niira, mo to korua kaha ki te ako i a korua tamariki. Tenei kua tae mai nga korero o nga whakamatautauranga nunui o tenei tau kua